

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET
STATSRÅD Odd Roger Enoksen

KONGELIG RESOLUSJON

**Forskrift om endring av forskrift 27. juni 1997 nr. 653 til lov om
petroleumsvirksomhet - Arealavgift**

Kongelig resolusjon av

(Foredratt av statsråd)

Forskrift om endring av forskrift 27. juni 1997 nr. 653 til lov om petroleumsvirksomhet - Arealavgift

1) Innledning

Formålet med forslaget til endringer i arealavgiften er å styrke avgiftens funksjon som virkemiddel i ressursforvaltningen. Avgiften skal være et instrument for å bidra til at tildelte områder blir utforsket på en effektiv måte, at eventuelle ressurser blir satt i produksjon så raskt som mulig innenfor økonomisk forsvarlige rammer og at levetiden for eksisterende felt forlenges.

De foreslåtte endringene i reglene om arealavgift vil innebære at det ikke betales avgift for arealer med produksjon eller aktiv letevirksomhet av et visst økonomisk omfang. På den annen side vil avgift måtte betales i områder som ikke utnyttes i tråd med prinsippene for god ressursforvaltning. På denne måten vil insentivene for å arbeide aktivt med tildelt areal styrkes.

Det tas sikte på at endringene skal tre i kraft 1. januar 2007.

2) Høringsprosessen

Olje- og energidepartementet sendte forslag til en rekke endringer i petroleumsforskriften på høring 24. august 2005 med høringsfrist til 24. oktober 2005, herunder foreslåtte endringer i reglene om arealavgift. Følgende høringsinstanser ga uttalelse om endringene i reglene om arealavgift: Finansdepartementet, Oljedirektoratet, Oljeindustriens Landsforening, Norges Rederiforbund, Lundin Norway AS og Pertra AS.

3) Endringsforslaget

Dagens system

Arealavgiften er en avgift som betales for å inneha en tillatelse til å drive leting etter og produksjon av petroleumssressurser på norsk kontinentalsokkel. Avgiften betales pr. km² av tildelt areal. Formålet med avgiften er å fremme god resursforvaltning, samtidig som avgiften inngår som en begrenset del av statens samlede inntekter fra petroleumsvirksomheten. Etter dagens regelverk betales ikke arealavgift i tillatelsenes leteperiode (initielle periode) jf. petroleumsløven § 3-9. Fra utløpet av denne perioden eskalerer avgiften lineært over 10 år, fra kr 7000-70 000 pr. km², og ligger så fast i den resterende del av tillatelsens varighet. Arealavgiften er i dag fradragberettiget mot skattbar inntekt. Videre har rettighetshaverne i utvinningstillatelser der det ikke foreligger forkjøpsrett for andre enn staten rett til 40 % reduksjon av avgiften. Kombinasjonen av en relativt lav reell avgiftssats etter skatt, og en lang eskaleringsperiode, antas å medføre at avgiften i dag har begrenset betydning for selskapenes beslutninger om aktivitet og tilbakelevering i de enkelte tillatelser.

Generelt om endringene

Olje- og energidepartementet ønsker å styrke arealavgiftens ressursforvaltningsfunksjon i tråd med ovennevnte formål, slik at det ikke betales avgift for områder med produksjon og aktiv letevirksomhet, mens områder hvor det ikke er aktivitet vil få høyere avgift. Selv om målsettingen med endringene i arealavgiften er å fremme effektiv utnyttelse av tildelte områder, er det ikke et absolutt mål at alle områder med god aktivitet skal skjermes mot arealavgift. Dette ville etter departementets mening ha ført til en for omfattende regulering. Hovedhensikten er at arealavgiften skal "treffe" områder med manglende aktivitet. Departementet har derfor lagt vekt på å innføre et system som fremmer formålet med arealavgiften og samtidig er relativt enkelt å administrere.

De foreslåtte endringene vil gjelde for både nye og eksisterende utvinningstillatelser, med unntak av tillatelser tildelt iht. kgl. res. 9. april 1965. Etter innføring av de foreslåtte endringene i arealavgiften vil myndighetene over tid følge opp om omleggingen har de ønskede virkningene, og vurdere behovet for eventuelle nye tiltak.

Avgiftens størrelse og opptrapping

I initiell periode hvor leteaktivitet skjer etter et pålagt arbeidsprogram, videreføres dagens system ved at det ikke betales arealavgift i denne perioden. For å motivere til effektiv utnyttelse av påviste forekomster etter utløpet av initiell periode, foreslås det å korte ned opptrappingen av avgiften fra ti til tre år. Videre foreslås arealavgiften endret til 30 000 NOK/km² første år, 60 000 NOK/km² etter andre år og deretter 120 000 NOK/km² fram til innlevering av Plan for utbygging og drift (PUD).

Utvinnningstillatelser som ved introduksjonstidspunktet (1. januar 2007) er i forlengelsesperioden vil få arealavgift etter de nye satsene. Dette betyr at utvinningstillatelser som er i år 3 eller senere i forlengelsesperioden vil måtte betale maksimal sats.

De senere år har utvinningstillatelser i enkelte tilfeller blitt tildelt og fradelt horisontalt, ved såkalt stratigrafisk deling, slik at flere selvstendige utvinningstillatelser dekker samme området av havbunnen. I tråd med målsettingen om at arealavgiften skal bidra til økt aktivitet og bedret ressursforvaltning i alle typer utvinningstillatelser, foreslår departementet at arealavgift også for disse tillatelsene skal beregnes av det areal tillatelsen dekker på havbunnen.

Områder som omfattes av PUD

Det foreslås at det gis fritak for arealavgiften for det området som avgrenser forekomstene som er inkludert i PUD, i perioden fra PUD er innlevert og så lenge det foregår utvinning fra forekomstene. På denne måten vil områder hvor det foreligger konkrete planer om produksjon, eller hvor det allerede foregår produksjon, bli belønnet. Arealavgiften vil gi insentiver til effektiv utforskning eller tilbakelevering av områder rundt eksisterende og planlagte feltutbygginger ved at det *kun* er det området som omfatter den geografiske utstrekning av forekomstene og som det er innlevert PUD for som slipper arealavgift. Oljedirektoratet fastsetter avgrensningen av det aktuelle området etter forslag fra rettighetshaverne.

Departementet foreslår i denne forbindelse å endre petroleumsforskriften § 15 slik at det fremgår at det normalt skal gis unntak fra plikten om å tilbakelevere sammenhengende

områder dersom slik tilbakelevering skjer for å tilpasse områdets størrelse etter bestemmelsene om fritak for arealavgift.

Områder med tilfredsstillende aktivitet

For områder utenfor PUD-området foreslås følgende:

- Dersom rettighetshaverne i forlengelsesperioden borer en undersøkelsesbrønn gis det, etter søknad, fritak i arealavgiften innenfor utvinningstillatelsen for området som avgrenser prospektet som bores. Etter innspill i høringsrunden er departementet kommet til at det også kan gis fritak for områder som avgrenser prospekter som er geologisk avhengig av prospektet som bores. Dette gjelder prospekt(er) som antas å ville bli boret og satt i produksjon innen rimelig tid dersom prospektet som bores gir positive resultater. Med prospekt menes en mulig petroleumsfelle med et kartleggbart, avgrenset bergartsvolum.
- Oljedirektoratet fastsetter avgrensningen av det området det skal gis fritak for etter forslag fra rettighetshaverne. Fritaket gis for to år. Innbetalt arealavgift for det aktuelle området i denne perioden refunderes av myndighetene etter endt boring, og avgiften eskaleres etter disse to årene som i første ledd.

Regelen om 40 % reduksjon for tillatelser uten forkjøpsrett for andre enn staten

Petroleumsforskriften § 39 sjette ledd fastsetter at "for utvinningstillatelser hvor det ikke foreligger forkjøpsrett til fordel for andre enn staten, kan rettighetshaver kreve 40 % reduksjon i den til enhver tid gjeldende sats for beregning av arealavgift". Alle tillatelser tildelt de senere år er tildelt uten forkjøpsrett for andre enn staten. De fleste øvrige tillatelser har i dag sagt fra seg forkjøpsretten og har dermed fått 40 % reduksjon i arealavgiften. Som følge av at de fleste utvinningstillatelser i dag ikke har forkjøpsrett for andre enn staten, foreslås regelen om 40 % reduksjon fjernet.

Utvinningstillatelser tildelt i medhold av kgl.res. 9. april 1965

Utvinningstillatelser tildelt ved kgl. res. 9. april 1965 om utforskning og utnyttelse av undersjøiske petroleumforekomster kan i medhold av utvinningstillatelsene kreve en særskilt sats som for tiden er på 33 000 NOK pr. km² pr. år, jf. dagens § 39 femte ledd. Denne bestemmelsen videreføres.

Forslaget til endringer i arealavgiften vil derfor ikke gjelde for disse utvinningstillatelsene. Det nye arealavgiftssystemet skal som nevnt gi incentiver til rask og effektiv utforskning av tildelt areal på sokkelen. Departementet ser det derfor som ønskelig at også rettighetshaverne i de tidligste tillatelsene velger å gå inn på det nye systemet. Det åpnes derfor for at rettighetshaverne, etter søknad, og med endelig virkning kan velge å bli omfattet av de alminnelige reglene om arealavgift.

Utvinningstillatelser i Barentshavet

Utvinningstillatelser i Barentshavet har i dag en redusert sats i medhold av gjeldende petroleumsforskrift § 39 annet ledd. Av hensyn til at også disse utvinningstillatelsene bør ha de samme sterke incentiver til rask og effektiv utnyttelse av tildelte områder som sokkelen for øvrig, foreslår departementet å fjerne den reduserte avgiftssatsen for dette området.

Den generelle fritakshjemmelen

Den generelle fritakshjemmel for arealavgift i forskriften § 39 syvende ledd gir Olje- og energidepartementet kompetanse til å bestemme at arealavgift helt eller delvis ikke skal betales eller at plikten til å betale avgiften skal utsettes. Bestemmelsen foreslås videreført.

Formålet med den generelle fritaksbestemmelsen er å kunne gi lettelse i plikten til å betale arealavgift dersom det i det enkelte tilfellet anses uhensiktsmessig å pålegge rettighetshaver en slik avgift. Det vil bl.a. kunne bli gitt fritak for arealavgift etter denne bestemmelsen dersom det av gode grunner ikke er formålstjenelig å inkludere påviste ressurser i PUD, jf. fritaksregelen i forslag til nytt annet ledd. Det vil i slike tilfeller kunne bli gitt fritak for arealavgiften for området som avgrenser disse ressursene. Eksempler på dette er situasjoner hvor utvinning av påviste ressurser må utsettes pga. markedsmessige forhold eller mangel på ledig kapasitet i nærliggende infrastruktur, og situasjoner hvor det av tekniske eller markedsmessige årsaker går lang tid fra ressursene påvises til de kan produseres. Det vil i slike tilfeller i utgangspunktet kun bli gitt fritak for arealavgift for områder som omfatter ressurser påvist ved boring.

Det vil også i enkelte tilfeller kunne bli gitt fritak for arealavgift etter denne bestemmelsen dersom rettighetshaverne gjennomfører innsamling av ny 3D-seismikk eller et omfattende geologisk og geofysisk arbeid. Ved vurderingen av omfanget av fritaket, vil det bli lagt vekt på omfanget av kostnadene rettighetshaverne tar på seg.

4) Særlig om OLF's høringsuttalelse

Oljeindustriens Landsforening (OLF) var den høringsinstansen med de mest substansielle merknader til forslaget. I sin høringsuttalelse har OLF omtalt følgende problemstillinger:

1. Problem knyttet til utsatt produksjon av ressurser fordi vertsinstallasjoner ikke har ledig kapasitet
2. Utformingen av området som gir fritak for arealavgift ved innlevering av PUD bør inkludere påviste forekomster som er planlagt senere knyttet opp til eksisterende eller planlagt infrastruktur
3. Petroleumsforskriften § 15 krav om at områder som tilbakeleveres i utgangspunktet skal være sammenhengende kan medføre problemer ift. de foreslåtte endringene.
4. Fritaket for arealavgiften på to år bør også gjelde innsamling og prosessering av seismikk
5. Fritaket for arealavgift når det bores en undersøkelsesbrønn bør gis for hele tillatelsens areal.
6. Forslaget til endring av arealavgift bør undergis en grundig utredning før endringene iverksettes.
7. Forslaget til endringer i arealavgiften kan bety dramatiske økninger i proveny
8. Økt arealavgift vil gi økt forskjellsbehandling av selskapene avhengig av skatteposisjon
9. OLF trekker i tvil om departementet har rett til å ensidig endre systemet med 40 % reduksjon i arealavgiften der det ikke foreligger forkjøpsrett for andre enn staten

Departementet vil bemerke:

Mht. merknad 1 mener departementet at denne problemstillingen allerede er dekket av eksisterende unntaksregel i § 39 syvende ledd. Mht. merknad 2, 3, 4 og 5 har departementet gjort endringer som helt eller delvis tar hensyn til disse.

Departementet har valgt ikke å ta de øvrige merknadene til følge. Mht. merknad 6 mener departementet at endringene er tilfredsstillende utredet med blant annet en omfattende høringsprosess for å belyse evt. uheldige konsekvenser som departementet i forberedelsene til høringsutkastet ikke har behandlet. Mht. merknad 7 viser departementet til at rettighetshaverne selv i stor grad vil kunne påvirke omfanget av den arealavgiften de betaler ved å tilbakelevere eller igangsette aktivitet i området. Mht. merknad 8 vil dette i hovedsak gjelde selskaper som ikke har produksjon, men som deltar i utvinningstillatelser i en letefase. Skattemessige underskudd er generelt fremførbare med renter. Departementet ser

derfor ikke at arealavgiften og de endringene som er foreslått vil kunne føre til økonomisk forskjellsbehandling av selskaper avhengig av skatteposisjon. Mht. merknad 9 vises til departementets merknader under pkt. 3).

5) Økonomiske og administrative konsekvenser

Innføringen av et system med fritak for arealavgift for de områder som avgrensner forekomster hvor det er innlevert PUD vil føre til noe ekstra arbeid for Oljedirektoratet. Ekstraarbeidet ligger i at det i dag ikke defineres et konkret område for forekomstene som omfattes av en PUD. Ved innføringen av det nye systemet vil Oljedirektoratet etter søknad fra rettighetshaverne definere slike områder for alle utvinningstillatelser hvor det er innlevert PUD. Ekstraarbeidet for Oljedirektoratet vil her bli begrenset til det første året som endringene blir implementert. Utover dette vil ikke forslaget om nye arealavgiftsregler medføre særlig ekstraarbeid for verken Oljedirektoratet eller selskapene.

I forslaget til endringer i arealavgiften ligger det både elementer som vil trekke i retning av større proveny fra arealavgiften og elementer som vil trekke i retning mindre proveny. Usikkerheten knyttet til om den totale provenyeffekten fra arealavgiften er positiv eller negativ er knyttet til hvordan selskapene tilpasser seg de nye reglene. Formålet med omleggingen av avgiften er imidlertid at den, gjennom bedret ressursforvaltning, skal føre til økte skatteinntekter for staten. Den positive provenyeffekten vil komme både fra økt nåverdi av skatteinntektene ved at områder blir raskere utforsket og funn tidligere satt i produksjon, samt at utvinningsgraden økes og fjerningstidspunktene utsettes.

For øvrig ventes ikke forslagene å gi økonomiske eller administrative konsekvenser.

Olje- og energidepartementet

Tilråd:

Forskrift om endring av forskrift 27. juni 1997 nr. 653 til lov om petroleumsvirksomhet fastsettes i samsvar med vedlagte forslag.

Forskrift om endring av forskrift 27. juni 1997 nr. 653 til lov om petroleumsvirksomhet.

Fastsatt ved kgl.res. 30. juni 2006. Fastsatt med hjemmel i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet §§ 3-14 annet ledd og 4-10 fjerde ledd.

I

I forskrift 27. juni 1997 nr. 653 til lov om petroleumsvirksomhet gjøres følgende endringer:

§ 15 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Oljedirektoratet skal normalt gi slikt fritak dersom tilbakelevering skjer for å tilpasse områdets størrelse etter bestemmelsene om fritak for arealavgift i § 39 andre og tredje ledd.

Nåværende annet punktum blir nytt tredje punktum.

§ 39 første ledd skal lyde:

Etter utløpet av den periode som er fastsatt etter loven § 3-9 første ledd første punktum skal arealavgiften være slik: Første år er avgiften kr. 30.000 pr. km², andre år er avgiften kr. 60.000 pr. km² og avgiften er 120.000 pr. km² pr. år i de etterfølgende år. Ved beregning av avgiften avrundes arealet til nærmeste hele km². Utvinningstillatelser som er stratigrafisk delt skal betale arealavgift for det området som utvinningstillatelsen dekker på havbunnen.

§ 39 annet ledd skal lyde:

I utvinningstillatelser hvor det er innlevert plan for utbygging og drift av petroleumforekomster (PUD) etter loven § 4-2, gis det fritak for plikten til å betale arealavgift for det området som avgrenser forekomstene som er inkludert i PUD i perioden fra PUD er innlevert og så lenge det foregår utvinning fra forekomstene. Oljedirektoratet fastsetter avgrensningen av det aktuelle området etter forslag fra rettighetshaverne. Etter endt produksjon vil arealavgiften for dette området eskaleres over tre år som fastsatt i første ledd. Dette fritaket gjelder ikke tillatelser med redusert avgiftssats etter sjette ledd.

§ 39 tredje ledd skal lyde:

Dersom rettighetshaverne i perioden som angitt i loven § 3-9 annet ledd borer en undersøkelsesbrønn gis det, etter søknad, fritak i plikten til å betale arealavgift for området som avgrenser prospektet som bores. Fritak kan også gis for områder innenfor utvinningstillatelsen som avgrenser prospekter som er geologisk avhengig av prospektet som bores. Fritaket gis for to år. Innbetalt arealavgift for det aktuelle området i perioden det gis fritak for refunderes etter endt boring. Oljedirektoratet fastsetter avgrensningen av det aktuelle området etter forslag fra rettighetshaverne. Etter utløpet av denne toårsperioden vil arealavgiften for dette området eskaleres over tre år som fastsatt i første ledd. Dette fritaket gjelder ikke tillatelser med redusert avgiftssats etter sjette ledd.

§ 39 sjette ledd skal lyde:

For utvinningstillatelser gitt i medhold av kgl. res. 9. april 1965 om utforskning og utnyttelse av undersjøiske petroleumforekomster, skal rettighetshaver betale en avgift på

kr. 33.000 pr. km² pr. år. Departementet kan justere avgiften med minst 10 års mellomrom. *Rettighetshaverne kan, etter søknad, med endelig virkning velge at de alminnelige reglene om arealavgift skal gjelde for utvinningstillatelsen.*

Gjeldende § 39 tredje, fjerde og syvende ledd blir henholdsvis § 39 fjerde, femte og syvende ledd.

II

Forskriften trer i kraft 1. januar 2007.